

Memo

Datum: 25-9-2023
Van: Staatsbosbeheer
Aan: Gemeenteraad gemeente West Betuwe
Onderwerp: Inrichtingsplan de Steendert

Geachte leden van de gemeenteraad West Betuwe,

Staatsbosbeheer heeft 29 juni 2023 een omgevingsvergunning aangevraagd voor 30,5 hectare bosaanplant volgens het inrichtingsplan Steendert. U bespreekt deze vergunningaanvraag aanstaande dinsdag 26 september. Graag informeren wij u in deze memo op hoofdlijnen over de inhoud van onze aanvraag. Meer informatie vindt u in het inrichtingsplan en de bijlagen. Daarnaast kunt u altijd contact met ons opnemen als er vragen of zorgen zijn via dewaarden@staatsbosbeheer.nl.

Doel van het plan

Rijk, provincies en ook de gemeenten hebben zichzelf in de bossenstrategie ten doel gesteld om meer bos te realiseren voor 2030. Staatsbosbeheer wil hier aan bijdragen met het nadrukkelijke uitgangspunt dat dit alleen kan op plekken waar een zorgvuldige afweging is gemaakt en het bijdraagt aan de natuurkwaliteit. De Steendert is zo'n gebied. Dit gebied van circa 100 ha kan ruimte bieden aan circa 35 ha nieuw bos. Vanwege de oppervlakte en de ligging tussen 2 kernen is voor dit project nadrukkelijk gekeken naar een kwaliteitsimpuls voor het gebied in de bredere zin van het woord en niet alleen naar aanplant van bos. Bij de uitwerking van dit plan is zorgvuldig gekeken naar:

- Bestaande en toekomstige ecologie
- Afweging tussen een grotere robuuste eenheid bos of diverse kleine bosjes
- Bodem en water
- Archeologie en cultuurhistorie
- Landschapsinrichting
- Bestaand beleid en regelgeving, toekomstige ontwikkelingen en maatschappelijke doelen
- Recreatie
- Wensen uit de omgeving
- Eventuele effecten op de omgeving (landbouw en glastuinbouw)

Als terreinbeheerder staan wij achter dit plan en zijn wij ervan overtuigd dat met dit plan invulling wordt gegeven aan maatschappelijke doelen, zoals ook mede benoemd in het LOP van de gemeente en (in ander woorden) in provinciaal beleid; verhogen basiskwaliteit natuur met meer biodiversiteit en meer bomen en struiken, CO₂ vastlegging in duurzame materialen, bossenstrategie: aanleg van bos en klimaatadaptatie: hittestress. Daarnaast worden ook de recreatieve voorzieningen voor wandelaars met én zonder hond verbeterd.

Landschap en cultuurhistorie

Met dit plan zal het landschap in delen van de Steendert veranderen. Zo zal de openheid in delen afnemen en in andere delen wordt de openheid juist versterkt/hersteld. Er is in de planvorming een afweging gemaakt tussen diverse belangen en doelen. De Steendert ligt midden in een grootschalig open landschap en is op zichzelf al minder open dan de omgeving, met o.a. graslanden die op veel plekken omzoomd zijn met struweelranden. Wij beoordelen de oostelijke helft van de Steendert, en dan met name het gebied rond de plassen, als het meest waardevol wat betreft openheid en zichtlijnen en zullen dit dan ook behouden en versterken. Hier is de oude cultuurhistorische verkaveling ook het beste zichtbaar en beleefbaar. Aan de west- en zuidzijde wordt de openheid minder, maar wij beoordelen dat hier de voordelen van een robuust bos en verhoogde biodiversiteit zwaarder wegen. Dit wordt nog versterkt door de plannen van de gemeente om aan de westzijde mogelijk het kassengebied uit te breiden. Aan de oostzijde en ook rond de Steendert blijven grote open gebieden grasland aanwezig. De cultuurhistorische waarde van de Steendert bestaat met name uit de verkavelingsstructuur en de

molen. Er is daarom bewust voor gekozen om de bestaande slotenstructuur en perceelsgrenzen te behouden. Ook de karakteristieke vrijstaande oude bomen uit de tijd van baron Mackay van Ophemert blijven vrijstaand en daarmee goed zichtbaar. De cultuurhistorie in combinatie met bosaanplant is door onze adviseur cultuurhistorie beoordeeld en dit is ook op advies van de gemeente afgestemd met een specialist van adviesbureau RAAP die de cultuurhistorische waardenkaart voor de gemeente heeft opgesteld. De functie van de molen blijft hetzelfde als in het verleden en onveranderd belangrijk voor de Steendert.

Aandachtspunten

Graag brengen we verder nog de volgende punten onder uw aandacht:

- De Steendert is in zijn geheel onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk. Ook de natuurpercelen die nu nog als agrarisch in het bestemmingsplan staan.
- De waardevolle delen van de natte graslanden, de groeiplaatsen van wasplaten en vogelrijke rietkragen blijven behouden. Het natuurgebied de Steendert is al niet geschikt voor weidevogels, dit wordt dan ook niet aangetast met de plannen.
- Staatsbosbeheer financiert de nieuw bos-projecten vanuit 3 financieringsbronnen: eigen middelen, overheidssubsidies (rijk en provincie) en sponsors. Naar aanleiding van vragen uit de omgeving wil Staatsbosbeheer benadrukken dat er geen middelen van Shell worden ingezet voor dit project. We zijn in gesprek met publieke partij. Zo snel de omgevingsvergunning onherroepelijk is kunnen we het sponsorcontract afsluiten en kunnen we hier meer over delen. Ook willen we benadrukken dat de bosaanplant geen verdienmodel is voor Staatsbosbeheer.
- Het College van Rijksadviseurs (CnR) heeft een advies uitgebracht dat stelt dat open landschappen met een belangrijke cultuurhistorische waarde ongeschikt zijn als locatie voor bosuitbreiding. Dit advies gaat over zeelei- en veenweidelandschappen. Het CnR geeft ook aan dat de openheid van het rivierengebied gerespecteerd moet worden wat, volgens het CnR niet betekent dat deze landschappen kaal zijn en dat bossen hier ook thuishoren maar dat de schaal van deze landschappen groter is. Ook benoemen zij specifiek kansen voor versterking van dit landschap met nieuwe landschapselementen waaronder Populierenbossen in de kommen. Daarnaast benoemt het CnR dat kleinere bossen in het open landschap als stepping stones interessant zijn voor de biodiversiteit.
- In 3 gebiedsbijeenkomsten zijn wij het gesprek aangegaan om de omgeving. Op basis hiervan is het inrichtings- en beplantingsplan op diverse punten aangelast. De reacties uit de omgeving op het plan bij alle 3 de bijeenkomsten waren zeer divers. In het algemeen kan benoemd worden dat er vooral veel vragen waren over recreatie (meer of minder faciliteiten) en ook de parkeerproblemen kwamen meerdere keren terug. Vanuit de landbouw zijn er zorgen zijn geuit over de gevolgen van het plan op de bedrijfsvoering. Ook zijn de openheid en cultuurhistorie van de Steendert benoemd en besproken. Over de hoeveelheid bos lopen de meningen sterk uiteen. De een wil wel nóg meer bos, de ander ziet bos op deze locatie helemaal niet zitten, en alles wat daar tussenin zit. Opvallend was dat mensen die positief zijn over het plan dit vaak niet publiekelijk uitspraken, maar dit in de pauze of naderhand aan ons lieten weten. Er kan niet gesteld worden dat men massaal tegen (of vóór) het plan is. In het inrichtingsplan bij de vergunningaanvraag is een overzicht opgenomen van alle gestelde vragen in de bijeenkomsten en het antwoord van Staatsbosbeheer hierop.
- Ons plan is in lijn met het uitvoeringsprogramma bomen en bos van de provincie Gelderland. De provincie stelt daarin dat graslanden met een lage ecologische waarden (zoals van toepassing op de Steendert) het meest geschikt zijn voor de realisatie van nieuw bos. Ambtelijk is het plan besproken met de provincie (vanuit bossenstrategie en aanpassen SNL) en hier is positief op gereageerd.
- Er wordt door een aanwonende aangegeven dat er een rij van 2 kilometer breed aan bosblok bij komt. Hierbij willen wij opmerken dat er, verdeeld over twee delen, al 1,65 kilometer aan bos en struweel aanwezig is. Tussen de Karnheuvel en het bestaande bos komt hier 350 meter bij. De overige 1,65 km zal op delen over circa 15-20 jaar wel hoger worden, maar van vrij uitzicht was al geen sprake.
- Officieel zijn er geen wandelpaden in de Steendert maar er wordt wel veel gewandeld en dit wordt gedoogd. In de toekomst worden er 1 nieuw wandelpad gemaakt en worden enkele paden in beheer genomen (gemaaid) en bewegwijzerd zodat deze beter toegankelijk worden. Verder zal er niets veranderen.